

Voňavá vánoční známka – hezké téma na zkoumání

Název emise: **Vánoce**

Den vydání: 10. listopadu 2021

Hodnota: **B** (ke dni vydání 19 Kč); č. 1141

Rozměr známky, obrazu: 23 x 30 mm

Výtvarný návrh: Pavel Sivko

Druh tisku: OF + vůně sítotiskem

Papír: fl-an-OF; Tisk: Hradištko, sro.

Tisková forma: 2x 50

Náklad: ke dni vydání 3,5 mil.

FDC: nebyla vydána

Protože je „bezbarvá“, není na první pohled vidět na denním ani umělém světle, a protože neobsahuje opticky aktivní látky, není příliš výrazná ani pod UV lampou s modrou trubící. Pod lampou s trubící bílou je vidět lépe (obr. vpravo), ale tu používá jen málokdo. Mně se ji nejlépe daří prohlížet pod lupou, při šik-

Vánočních známek u nás vyšla už pěkná řádka, takže máme s čím srovnávat. Tu letošní od Pavla Sivka považuju za obzvlášť zdařilou – je pojata jednoduše a zcela srozumitelně, doslova tak, že snad víc vánočnější už ani být nemohla. Ozdobený stromček přece zná každý, a autor na něj navěsil tradiční skleněnou kouli, ozdobené perníčky a taky jablíčko, po jehož rozkrojení uvidíme, jak se nám bude příští rok dařit. Formát známky je vůči námětu přiměřený, je dobře, že se nesáhlo k ještě menšímu (jaký měla například první vánoční známka České republiky), to by bylo šetření na nepravém místě.

Zvláštěností téhle nové známky je vánoční vůně, přidaná do tiskové barvy. Nejde však o barvu ofsetovou, ale o „bezbarvou barvu“ sítotiskovou, obsahující mikroskopické kapsle s vůní, v níž někdo cítí hřebíček, jiný perníček nebo i vánoční punč. Jejich německý výrobce zaručuje nejméně roční účinnost a novinkou je, že aroma se uvolňuje až tlakem, tedy například dotekem, díky němuž kapsličky prasknou.

Pro nás filatelisty je zajímavé, že onen sítotiskový tisk byl proveden samostatně, tedy nezávisle na tisku ofsetovém, jímž byl zhotoven obraz známky. Průhledná barva (někdo jí říká pojídlo a někdo lak) byla nanášena ve tvaru komety padající z pravého horního do levého dolního rohu známky. Použito k tomu bylo síto obsahující 50 polí (10 x 5), tedy stejně, jako přepážkové archy známek.

mém pohledu proti světlu. Známkou si položíím obrazem nahoru na stůl tak, aby byla proti oknu a dopadalo na ni denní světlo (ale jde to i ve světle umělém, tedy pod lampou). Lupu zvětšující 10x k ní přiložím pod úhlem zhruba 45° a zaměřím se na levý dolní roh. Proti písmenu O ve jménu Sivko je vidět jedna špice hvězdy, provedená jakoby bílou křídou – na rozdíl od prakticky ploché barvy ofsetové je ta sítotisková přece jen ve vrstvě, na okrajích otisku dokonce vytváří dojem faláže. Nedejte se při tom zmýlit jemnými barevnými tečkami ofsetového rastru na bílé ploše kolem kresby známky – ten se sítotiskem nesouvisí. (Při pohledu okem, bez zvětšení, ty tečky vidět nejsou, ale protože mám rád věci dovedené k dokonalosti, možná by příště stálo za to takové zbytky rastru odstranit, aby bílá plocha byla skutečně bílá – s vhodným grafickým programem by to v počítači nebylo složité.)

A proč o tom tak podrobně mluvíme? Jde o případ, kdy není vyloučen výskyt zajímavých odlišností od standardní podoby, tedy o posun polohy komety nebo dokonce o stav, kdy by úplně chyběla. V obou případech by šlo o výrobní nahodilost, která by byla vítaným obohacením specializované sbírky a nejspíš měla i vysokou cenu (jak vysokou, to by záleželo na počtu nalezených kusů – pokud tedy vůbec nějaké vznikly a budou objeveny). Obecně by to šlo přirovnat ke známkám 50 h a 1 Kčs G. Husák 1983, na nichž byl rovněž použit „podtisk“ a vyskytují se kusy, kde je

posunut nebo dokonce chybí. Na tomto místě je třeba konstatovat, že u nové vánoční známky žádné výrazné posuny sítotiskové komety dosud doloženy nebyly, ale – kdo ví? V každém případě i tady platí, že štěstí přeje připraveným, takže Vy to teď víte a jistě si každou tuhle voňavou známku, která Vám přijde pod ruku, pořádně prohlédnete. A pokud narazíte na popsanou zajímavost, dejte nám o tom vědět!

Před případným nákupem známek bez sítotiskové komety však doporučujeme konzultaci s důvěryhodným znalcem – není vyloučeno, že se nějaký padělatel pokusí zjistit, jestli by ji nešlo odstranit, a možná na ni bude působit i nevhodné prostředí, například kontakt s některými agresivními foliemi, takže možná může být zeslabena nebo odstraněna i nezáměrně.

FB

